

УДК 336.12

Михайлишин О. – ст. гр. БК – 11

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ЕВОЛЮЦІЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Артеменко Л. Б.

В умовах ринкових відносин велике значення для регулювання національної економіки та раціонального перерозподілу інвестиційних ресурсів має розвиток фондового ринку в Україні, який значною мірою залежить від соціально-економічних змін в країні як передумов для розширення його послуг. Вітчизняний фондовий ринок було засновано 1991р., упродовж 1995-1998 років ринок швидко нарощував обсяги. Каталізатором цього процесу можна вважати такі фактори: прискорення темпів приватизації, зростання сектору державних цінних паперів з надзвичайно високою дохідністю, високі темпи інфляції та фіксований валютний курс, що стимулювало приплив грошей нерезидентів, схильних до ризику. У період фінансової кризи 1997-1998р. відбувався масовий вихід іноземного капіталу з фінансового ринку, і лише з 2000р. ринок знову почав нарощувати обсяги. Розвиток ринку у 2000-2007 роках стимулювався, з одного боку, стабільним розвитком економіки країни, зростанням обсягів ВВП, промислового виробництва, з другого - сприятливими зовнішніми факторами: зростанням попиту на світових ринках на продукцію основних українських експортерів, зростанням цін на продукцію металургії, а також усіх фондових індексів. Перелічені фактори призвели до чергового припливу спекулятивних іноземних капіталів. 2008р. завершив черговий етап розвитку ринку цінних паперів України. Підвищення інвестиційної привабливості країни та активне входження зовнішнього капіталу на український ринок максимально позитивно позначились на його біржовому сегменті, який протягом останніх чотирьох років збільшився більше ніж в 5 разів та досяг свого піку в 2008 році, наприкінці якого макроекономічні процеси в країні характеризувались певною нестабільністю, в наслідок чого фондовий ринок України зазнав погіршення показників ліквідності, що пов'язано з внутрішніми ризиками та впливом ситуації на світовому фінансовому ринку, зокрема втрата позицій основних українських індексів ринку, значне зниження біржового курсу акцій "блакитних фішок".

У 2009р. головними стримуючими чинниками для інвестиційної активності на фондовому ринку залишаються внутрішні і зовнішні фактори, зокрема спостерігається вплив загальносвітової фінансової кризи. Засобом широкого залучення капіталів є здійснення випуску та торгівлі різними цінними паперами. За підсумками 2008 року найважливішим джерелом залучення фінансових ресурсів виступали такі види цінних паперів, як акції, облігації підприємств та інвестиційні сертифікати, обсяг випуску акцій становив 46,83 млрд. грн., що порівняно з 2007 роком більше на 14,89 млн. грн.

Отже, згідно вище сказаного можна зробити висновки, що складним і не передбачуваним виявився 2009р. для ринків цінних паперів: стрімкий ріст у попередній період змінився неочікуваним затяжним спадом, глибина, тривалість та наслідки якого можна буде оцінити з часом. Результати 2008 -09 р. перевершили найпесимістичніші прогнози аналітиків та експертів з різних країн. Ключові фондові індикатори світу впали на 32-49%, російські індекси ММВБ та РТС провалилися на 67 та 73% відповідно. Український лідер ПФТС опинився з результатом -74,33%. Серед причин - надто стрімкий ріст кризи в Україні, "перегрітість" ринку у попередні роки, значна залежність від іноземного капіталу, яка першу була одним з головних рушіїв українського ринку цінних паперів.